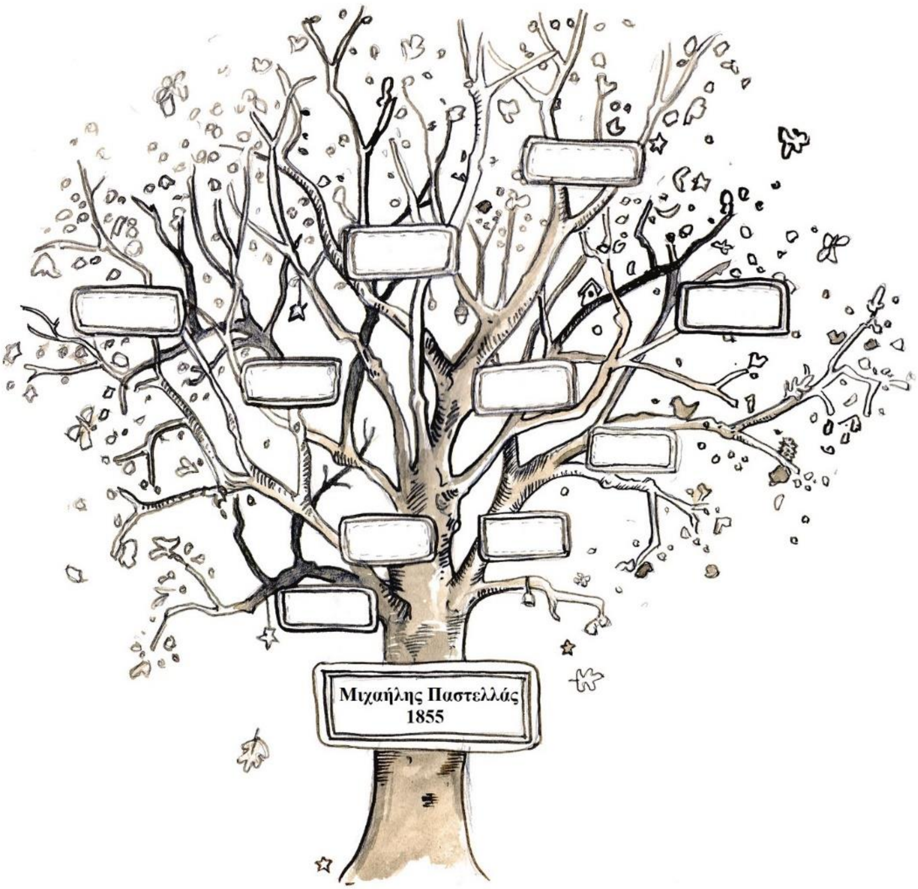
Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΩΝ «ΠΑΣΤΕΛΛΑΔΩΝ»

ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟ ΔΕΝΤΡΟ ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΣΤΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΣΤΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2024

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΣΤΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΩΝ «ΠΑΣΤΕΛΛΑΩΝ»
ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟ ΔΕΝΤΡΟ ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΣΤΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2024

Τυπώθηκε στα Τυπογραφεία Σ. Λειβαδιώτη Λτδ

Τηλ. 22438968, Λευκωσία

ISBN 978-9925-597-20-8

Εις μνήμη του Πολυαγαπημένου μου πατέρα
Μιχαήλ Δ. Παστελλόπουλου

Το βιβλιαράκι αυτό δεν είναι προς πώληση και εκδόθηκε σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων. Εύχομαι να καταφέρω να διαθέσω τουλάχιστον ένα αντίτυπο σε κάθε οικογένεια που είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ιστορία της φαμίλιας των Παστελλάων, είτε από την πλευρά του πατέρα είτε από την πλευρά της μητέρας. Ίσως στο μέλλον κάποιος άλλος από την οικογένεια καταφέρει να αφιερώσει κάποιον από τον πολύτιμο του χρόνο για την περεταίρω διακλάδωση αυτού του οικογενειακού δέντρου.

Χαρίλαος Μ. Παστελλόπουλος

Σημείωση

Θέλω να αναφέρω ότι στηρίχθηκα στις δικές μου θύμησες και αναμνήσεις καθώς και σε συνεντεύξεις και διηγήσεις που καλόπιστα έδωσαν σε εμένα αρκετά ηλικιωμένα άτομα του οικογενειακού μου κύκλου αλλά και άλλοι Αλαμπρίτες. Μη έχοντας συγγραφική εμπειρία, τις περισσότερες από αυτές τις μεταφέρω αυτούσια και όπως αυτοί τις διηγήθηκαν σε εμένα.

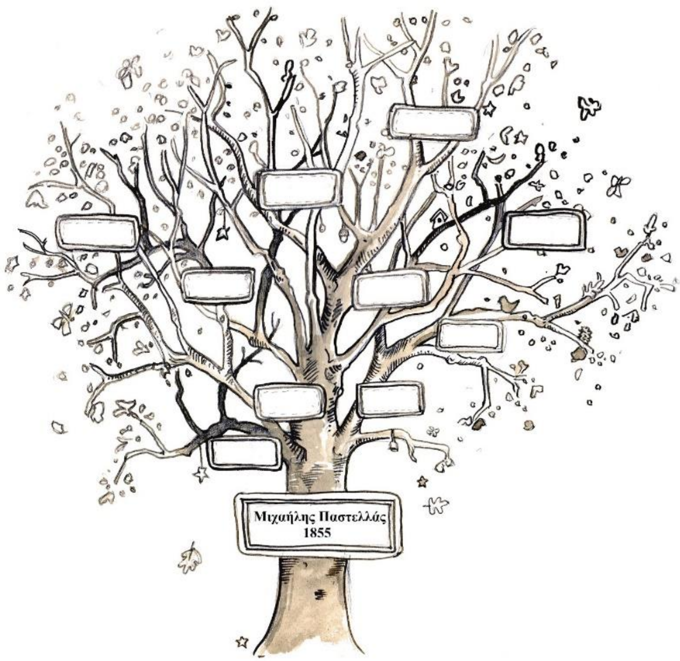
Κάποιες ημερομηνίες ή και χρονολογίες μπορεί να μην συμβαδίζουν απόλυτα. Αυτό που έχει σημασία είναι το «ιστορικό» περιεχόμενο, ή ουσία αν θέλετε και όχι η κάθε χρονική στιγμή που αναφέρεται από το 1855 μέχρι τις μέρες μας. Ίσως μετά από τόσα χρόνια οι αναμνήσεις και η μνήμη των παππούδων και των γιαγιάδων σε τόσο προχωρημένη ηλικία να είχαν εξασθενήσει κάπως.

Ακόμα θα ήθελα να αναφέρω πώς το χρονικό πλαίσιο της έρευνας αυτής ήταν αρκετά μεγάλο (μια εικοσαετία σχεδόν), έτσι κάποιοι όταν το διαβάσουν ίσως να διερωτηθούν γιατί δεν αναφέρονται τα παιδιά τους ή τα εγγόνια τους. Κάποιοι δε έχουν φύγει από την ζωή εδώ και αρκετά χρόνια. Κάποιους από τις τελευταίες γενιές ίσως να μην κατάφερα να τους εντοπίσω ή ίσως και να κατέστη κουραστικό λόγω της παρατεταμένης περιόδου αναζήτησης στοιχείων.

Θέλω να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στους εν ζωή αλλά και σε αυτούς που έφυγαν για την βοήθεια που μου πρόσφεραν στην συγκέντρωση

όλων αυτών των πληροφοριών. Χωρίς αυτούς δεν θα ήταν δυνατό να υπάρξει αυτό το γενεαλογικό δέντρο της οικογένειας των Παστελλάων ή Παστελλοπουλαίων για τους νεότερους της οικογένειας. Πολύτιμη η βοήθεια του θείου Γιώρκου, της Διαμάντως, της θείας Ελένης, του θείου Ηλία και γιού μου Αντώνη Παστελλόπουλου για την βοήθεια που μου πρόσφερε, ηλεκτρονική και μη, για την ολοκλήρωση του γενεαλογικού μας δέντρου.

Για τους γονείς του προπάππου μου Μιχαήλη Παστελλά δεν κατέστη δυνατόν να βρω πληροφορίες.

<u>Η οικογένεια των «Παστελλάων» δια μέσου των χρόνων</u>
<u>Γενεαλογικό δέντρο Χαρίλαου Μιχαήλ Παστελλόπουλου</u>
<u>Διηγήσεις, αναμνήσεις και ιστορίες ζωής από τους παππούδες</u>

Έχω την άποψη πώς θα έπρεπε να το σκεφτόμουνα πολύ πιο νωρίς αλλά δυστυχώς η νεαρή μου τότε ηλικία δεν μου «επέτρεπε» να ασχοληθώ με αυτό το θέμα.
Τα ενδιαφέροντα μας στη ζωή ποικίλουν, τις πλείστες φορές αναλόγως ηλικίας και όταν είσαι νεαρός το τελευταίο πράγμα που σε ενδιαφέρει είναι να αφιερώσεις έστω και λίγο από τον χρόνο σου για να ανακαλύψεις τις ρίζες σου. Ποιος είσαι; Από πού κρατά η σκούφια σου; Από πού καταγόταν ο παππούς, ο προπάππος σου, ο προ προπάππος σου;

Όταν φτάσεις σε κάποια ώριμη θεωρητικά ηλικία και αποφασίσεις πλέον να ψάξεις το θέμα, αντιλαμβάνεσαι πώς τα περισσότερα άτομα που θα μπορούσαν να σου διηγηθούν τις εμπειρίες της ζωής τους δίδοντας σου την τροφή που χρειάζεσαι, έχουν αποβιώσει εις Κύριον.

Αφού όμως είχα πάρει την απόφαση, δεν είχα άλλη επιλογή από το να προσπαθήσω με οποιοδήποτε μέσο βρισκόταν σε αυτή την περίοδο της ζωής μου διαθέσιμο, να προχωρήσω και να ολοκληρώσω την έρευνα αυτή. Ο ελεύθερος μου χρόνος μηδαμινός. Οι οικογενειακές υποχρεώσεις να με κρατάνε σε εγρήγορση και δεσμευμένο ακόμα και τα Σαββατοκύριακα. Έτσι, προσπαθώντας να κλέψω που και πού τα πολύτιμα για μένα αυτά λεπτά, άλλοτε κάποια αργία, άλλοτε καθισμένος στον ηλεκτρονικό μου υπολογιστή μέχρι τις πρωινές ώρες

αξιολογώντας τις συνεντεύξεις και τα στοιχεία που μάζευα κατά καιρούς όλα αυτά τα χρόνια, κατάφερα να ολοκληρώσω εν μέρει την έρευνα αυτή. Πιστεύω πως είναι ότι καλύτερο θα μπορούσα να αφήσω στους μέλλοντες «Παστελλοπουλαίους» ως κληρονομιά. Ελπίζω πώς κάποιος άλλος στις γενιές που έπονται να προχωρήσει και να συνεχίσει με την καταγραφή των νέων «κλαδιών» του πολύπλοκου αυτού γενεαλογικού δένδρου της οικογένειας μας.

Ορισμένες φορές σκέφτομαι πως είναι παράλογο αυτό που συμβαίνει, όχι μόνο στην Κύπρο αλλά γενικότερα στις περισσότερες ανά την υφήλιο χώρες. Κάνοντας μία μικρή έρευνα διαπίστωσα πως ελάχιστες οικογένειες γνωρίζουν τους προγόνους τους, την ιστορία της οικογένειας τους αλλά και τους μακρινούς συγγενείς τους. Στο εξωτερικό συναντάμε άτομα αρκετά διαβασμένα που γνωρίζουν με αρκετές λεπτομέρειες τις ρίζες των οικογενειών τους μέχρι και κάποιες εκατοντάδες χρόνια πριν. Στην Κύπρο όμως λόγω της Τουρκοκρατίας και της μετέπειτα Βρετανικής αποικιοκρατίας είναι αρκετά δύσκολο να βρει κάποιος στοιχεία.

Πριν από την υιοθέτηση της νέας Τούρκικής γλώσσας το1928 τα περισσότερα στοιχεία που υπάρχουν είναι καταγεγραμμένα στα μεγάλα βιβλία (κιτάπια - τουρκική kitap) των εκκλησιών στην Αραβική (Τουρκική), για αυτό εκτός από την άδεια της εκκλησίας θα χρειαζόμουν και ένα Οθωμανολόγο για την μετάφραση κάτι πολύ δύσκολο μέχρι και αδύνατο. Για αυτό τον λόγο στηρίχθηκα περισσότερο σε διηγήσεις και συνεντεύξεις ηλικιωμένων συγγενών αλλά και σε προσωπικές αναμνήσεις και θύμησες των παιδικών μου χρόνων.

Υπάρχουν βέβαια και άτομα που ζουν σε χώρες όπου η εξακρίβωση και μόνο των στοιχείων των γονέων τους θεωρείται μεγάλη επιτυχία.

Αυτό μου θυμίζει μια ιστορία που μου είπε κάποτε ο μεγάλος μου γιος ο Νικόλας όταν αντιλήφθηκε την προσπάθεια που κατέβαλλα για να συγκεντρώσω όλα αυτά τα στοιχεία. Ήταν κάποιος μου είπε παπά, που αγωνίστηκε σκληρά για να βρει στοιχεία για τις ρίζες της οικογένειας του. Αγωνίστηκε για πολλά χρόνια, βρήκε τα στοιχεία που έψαχνε μέχρι που έγραψε ολόκληρο βιβλίο. Τότε ανακάλυψε πως ήταν υιοθετημένος.

Τα πλείστα άτομα με τα οποία έχω συζητήσει το θέμα, γνωρίζουν μόνο ποιος ήταν ο παππούς τους ή η γιαγιά τους χωρίς να έχουν οποιαδήποτε πληροφορία για τις προηγούμενες γενιές. Αυτός είναι και ο βασικότερος λόγος που ξεκίνησα την έρευνα προς αναζήτηση στοιχειών για την οικογένεια των Παστελλάων.

Εάν για παράδειγμα ρωτήσετε τους δύο μου γιούς για τους προπάππους τους, δεν θα μπορούν να σας απαντήσουν με σιγουριά, ή δεν θα είναι σε θέση να γνωρίζουν ποιος ήταν ο Πατέρας του Πατέρα μου ή της μητέρας μου. Γνωρίζουν μόνο αυτούς που έχουν συναντήσει στην ζωή τους και στην ηλικία τους, δικαίως δεν ασχολούνται ή δεν τους πολύ ενδιαφέρει να γνωρίζουν περισσότερα.

Αφορμή όμως στο να ξεκινήσω την έρευνα αυτή, ήταν η γνωριμία μου με τον πατέρα κάποιου Τουρκοκύπριου

συμμαθητή του γιου μου Νικόλα Παστελλόπουλου στο οδόφραγμα του Ledra Palace το 2004. Η καταγωγή του Αχμέτ, όπως ονομάζεται, είναι η Λεύκα. Συζητώντας λοιπόν για περίπου 15-20 λεπτά, συνειδητοποίησα πως οι γνώσεις μου όσον αφορά το παρελθόν της οικογένειας μου ήταν περιορισμένες. Θυμόμουνα πώς κάποιος από την οικογένεια ήταν εγκατεστημένος στην Λεύκα αλλά δεν θυμόμουνα τίποτα περισσότερο. Τελικά μου φρέσκαρε την μνήμη η αδερφή μου Χαρίκλεια.

Ήταν ο Ηλίας, αδελφός του παππού μου του Δημητρού. Αυτός ήταν που ζούσε εκεί και από τα λεγόμενα της Χαρίκλειας, έμαθα πως διατηρούσε κάποιου είδους ταβέρνα και πώς περνούσε αρκετά καλά με όλους τους κατοίκους του χωριού, Τουρκοκύπριους και Ελληνοκύπριους.

Από τις πληροφορίες που συνέλλεξα, φαίνεται να ζούσαν στην Λεύκα την δεκαετία του 1950 γύρω στους 4500 κατοίκους, με τους Τουρκοκύπριους να έχουν την πλειοψηφία με περίπου 70%. Μετά από την περίοδο του Απελευθερωτικού Αγώνα (55-59) και μέχρι το 1963, παρέμειναν στο χωριό μόνο 36 Ελληνοκύπριοι σε σχέση με περίπου 3500 Τουρκοκύπριους. Οι λιγοστοί εναπομείναντες Ελληνοκύπριοι κάτοικοι της, την εγκατέλειψαν και αυτοί το 1964.

Περισσότερες πληροφορίες για τον παππού τον Ηλία Παστελλά ή «Παστελλόπουλο» θα παραθέσω στην συνέχεια.

Ο **Μιχαήλης Παστελλάς**, γεννημένος γύρω στο 1855 και η **Κυριακή (Κούλλα ή Κακουλλού)**, γεννημένη περίπου την ίδια χρονολογία, (Αλαμπρίτες και οι δύο) έμελλε να ήταν ο προπάππος και προγιαγιά αντίστοιχα της δικής μου γενιάς!

Καρεκλάς στο επάγγελμα, έδιννε (έφτιαχνε, κατασκεύαζε) καρέκλες τόνενες (από ποκαλάμες) και γυρνούσε τα γύρω χωριά με το γαϊδούρι για να τις πουλήσει. Ακόμα, πουλούσε παστέλι στα γύρω χωριά (από εκεί και το Παστελλάς) αλλά και στην Λεμεσό. Είχε δικό του αμάξι (άμαξα που την έσερναν ζώα) και εκτελούσε αγώγια (μεταφορές) στην Λεμεσό, ενώ παράλληλα πουλούσε καλλίτζια (πέταλα). Όταν τα κατάφερνε εμιστάρωνεν (αναλάμβανε την διευθέτηση του φαγητού των εργατών σε γεωργικές εργασίες – των μισταρκών) μαζί με συνεργάτες.

Παντρεμένος με την Κυριακή (Κούλλα ή Κακουλλού), ο προπάππος Μιχαήλης απέκτησε τέσσερα παιδιά.

Την **Σταυρού την Φακκούσιενα**, όπως την γνώριζαν οι πιο παλιοί, την **Χριστινού**, τον παππού μου τον **Δημητρό** και τον **Ηλία**. Αυτά ήταν τα παιδιά που απέκτησε με την πρώτη του γυναίκα την Κυριακή (Κούλλα ή Κακουλλού).

Παντρεμένος για δεύτερη φορά με την **Μορφία**, απέκτησε άλλες τέσσερεις κόρες. Την **Άννα**, την **Ευτέρπη**, την **Κακουλλού την Παστελλού** όπως ήταν γνωστή και την **Κλεόπη**.

Ο παππούς μου, **Δημητρός Παστελλάς** γεννημένος γύρω στο 1892, πρώτο παιδί της οικογένειας, παντρεύτηκε την **Κυριακή (Κακουλλού) Χριστοδούλου** (γεννημένη το 1890) κόρη του Ττόμπουλα, γνήσια Αλαμπρίτισα.

Το πατρικό του παππού
Δημητρού πριν κατεδαφιστεί
τέλη της δεκαετίας του 80

Ο **Δημητρός** και η **Κακουλλού** αποκτήσανε μαζί οκτώ παιδιά.

Το 1910 την **Σαββού** (Αλισαββού, Ελισάβετ)
Το 1914 τον **Μιχάλη**, που ήταν ο πατέρας μου
Το 1916 την **Θανασού** (Αθανασία)
Το 1918 τον **Χρίστο**
Το 1921 την **Θεωρού** (Θεοδώρα)
Το 1924 την **Ελένη**
Το 1928 (7 Φεβρουαρίου) τον **Ηλία**
Και το 1935 (6 Απριλίου) την **Άννα**.

Τα τρία αδέλφια της οικογένειας
Από αριστερά, ο Χρίστος, ο Μιχάλης και
ο Ηλίας το 1980, η μόνη φορά που ο
θείος Χρίστος επισκέφτηκε την Κύπρο

Ο παππούς Δημητρός ήταν πολύ εργατικός άνθρωπος και η κυρίως εργασία του ήταν καρεκλάς. Έδιννε (έφτιαχνε, κατασκεύαζε) καρέκλες τόνενες και έκανε και επιδιορθώσεις. Ακόμα, κατασκεύαζε «άλετρα - ξύλινα» με ινί (μετάλικό) και γυρνούσε τα χωρία για να τα πουλήσει. Όταν μεγάλωσε ο πατέρας μου (Μιχάλης Παστελλόπουλος) του έδενε στο ποδήλατο τρείς, κάποτε τέσσερεις καρέκλες και τον έστελνε στο Πυρόϊ, στην Αθηαίνου και στο Δάλι για να τις πουλήσει και να φέρει να φάει κάτι η οικογένεια εκείνα τα δύσκολα χρόνια. Τα ξύλα για τα άλετρα τα αγόραζε από τον Γιαννήν τον Τζίλιντρο από τον Λυθροδόντα. Γυρνώντας τα χωριά για να πουλήσει τα άλετρα, κάποτε έφερνε μαζί του και καμιά κουλούμπρα ή κανένα σέλλενο κατά τα λεγόμενα του θείου Γιώρκου. Ετρώαμεν ψουμίν ξερόν με άλλας που τον Δημητρό συμπληρώνει, ούτε ζάχαρη εν υπήρχεν τότες. Επιάνναν νερό που την «κολύμπαν» τζιέ εκόφκαν πλιθάρκα με καλούπια για να χτίζουν τα σπίθκια. Πλιθάρι (χώμα, άχυρο και νερό) σε καλούπι. Το φθινόπωρο ο Δημητρός ασχολείτο και με το ρεσπελλίκι (σπορά).

Από τον Μάιο μέχρι τον Οκτώβριο για σχεδόν έξι μήνες δεν υπήρχε νερό στο χωριό. Υπήρχε μόνο ή «κολύμπα». Στον παλιό δρόμο Λευκωσίας Λεμεσού από το Πέρα Χωρίο Νήσου με κατεύθυνση προς την Μοσφιλωτή, κάπου στο παλιό στρίψιμο για το κέντρο της Αλάμπρας στα αριστερά του δρόμου ήταν η «κολύμπα» της Αλάμπρας. Γύρω στο 1939 έφτιαξαν φράγμα και από τότε λύθηκε το πρόβλημα με το νερό. Μετά το 1960 ξεράθηκε η «κολύμπα».

Σε νεαρή ηλικία θυμάμαι όταν έβρεχε πολύ να σχηματίζεται μια ρηχή λίμνη για κάποιες μέρες σε εκείνο το σημείο. Ο τόπος εκεί

προσφερόταν για αρκετά χρόνια για λουβί άνεδρο. Σήμερα η τοποθεσία αποτελεί κατοικημένη επέκταση του χωριού.

Η **Σαββού**, το πρώτο από τα παιδιά του Δημητρού παντρεύτηκε με τον Νικόλα του Πετρή τον Ζεβεδαίο. Έζησαν όλη τους την ζωή στην Αλάμπρα και διατηρούσαν μαζί καφενέ στο κέντρο του χωριού μέχρι τα γεράματα τους. Η Σαββού με τον Νικόλα δεν είχαν την τύχη να αποκτήσουν απογόνους.

Αν και πέρασαν αρκετές δεκαετίες από τότε, πού και πού αναπολώ τις στιγμές που έζησα κατά τις επισκέψεις μου στο χωριό.

Μικρό παιδί τότε, επισκεπτόμουνα με τον πατέρα μου τον καφενέ του θείου Νικόλα με το γυάλινο μάτι. Θυμάμαι τους χωριανούς πρόθυμους να κεράσουν τον καφέ στον πατέρα μου. Θυμάμαι ακόμα τα λίζα (λουκούμι Παφίτικο) και την Κεοβίτα (αναψυκτικό με σταφύλι) που ανυπόμονα ανάμενα να μου σερβίρει ο θείος Νικόλας σε κάποια από τις παλιές τόνενες καρέκλες του. Ίσως κάποια από αυτές να είχε φτιαχτεί από τα χέρια του Παππού ή του Προπάππου μου.

Η **Θεωρού** παντρεύτηκε το 1953 με τον Θεωρή Φιλίππου ή Θεοδώρου, που καταγόταν από χωριό της επαρχίας Πάφου.

Ο Θεωρής, χωρισμένος από την πρώτη του γυναίκα και με δύο παιδιά, κατοικούσε στην περιοχή του Αγίου Δομετίου. Παράλληλα στην ίδια γειτονιά στον Άγιο Δομέτιο ζούσε η άλλη αδερφή της Θεωρούς ή Ελένη, μαζί με τον σύζυγο και το πρώτο της παιδί. Μια μέρα μία Αλαμπρίτισσα γειτόνισσα της Ελένης, ή

Καττού, την πλησίασε και της είπε πώς ο Θεωρής ήθελε να πάνε προξενιό της Θεωρούς.

Πήγανε λοιπόν στην Αλάμπρα και μίλησαν στην Θεωρού για το προξενιό. Αφού έδωσε την συγκατάθεση της, φύγανε όλοι μαζί για το μαγαζί του πατέρα μου στην Λευκωσία. Ενημέρωσαν τον πατέρα μου και τον αδερφό του Ηλία για τα καθέκαστα και αμέσως μετά αναχωρήσανε όλοι για το σπίτι της Ελένης στον Άγιο Δομέτιο.

Βάση των λεγομένων της θείας Ελένης άρχισαν αμέσως να μαγειρεύουν ώστε να είναι γρήγορα έτοιμοι για την άφιξη του Θεωρή. Προξένεια χωρίς φαΐ δεν γίνονται. Μόλις ετοιμάστηκαν ήρθε ο Θεωρής και έγινε το προξενιό. Μετά από δύο με τρεις μήνες, παντρεύτηκαν.

Το ατυχές γεγονός που σημάδεψε την επόμενη χρονιά ήταν ο χαμός ενός από τα δύο παιδιά του Θεωρή. Διασταυρώνοντας τον δρόμο ο μικρός παρασύρθηκε από αυτοκίνητο με αποτέλεσμα να χάσει την ζωή του.

Στα μέσα του 1955 η Θεωρού αποφασίζει να πάνε μετανάστες στην Αγγλία, έτσι γίνονται οι πρώτοι της οικογένειας που μεταναστεύουν στο Λονδίνο και οι δεύτεροι μετά τον θείο Χρίστο (Αυστραλία – Αδελαιδ) που μεταναστεύουν στο εξωτερικό.

Ο Θεωρής δούλευε περιστασιακά ως σερβιτόρος ενώ η Θεωρού βρήκε δουλειά ως ράφτενα σε εργοστάσιο. Δούλεψε σκληρά

στην ζωή της, μεταφέροντας την εργασία της στο σπίτι για να μπορεί να δουλεύει περισσότερο.

Περιστασιακά έκαναν διακοπές στην Κύπρο (τα καλοκαίρια) όπου τους φιλοξενούσε ως επί το πλείστον ο πατέρας μου καθώς και άλλα μέλη της οικογένειας. Αν και πάρα πολύ μικρός (πέντε με επτά χρόνων) θυμάμαι χαρακτηριστικά τις σοκολάτες που έπαιρνα ως δώρο σε κάθε επίσκεψη του Θεωρή, της Θεωρούς αλλά και στις μετέπειτα επισκέψεις της Θεωρούς και της θείας Άννας στην Κύπρο. Ακόμα κάτι που έχει μείνει και θα μείνει για πάντα χαραγμένο στο μυαλό μου και που δεν μπορούσα στο παιδικό μου μυαλό να αντιληφθώ, ήταν η παραχώρηση των κρεβατιών μας και τα παπλώματα που έστρωνε για εμάς η μακαρίτισσα η Μάνα μου στο σαλόνι κάθε φορά που είχαμε φιλοξενούμενους στο σπίτι.

Όταν τον Απρίλιο του 1971 απεβίωσε ο Θεωρής, η Θεωρού έμεινε με την αδερφή της την Άννα στο Λονδίνο μέχρι και το 1987 όπου αποφάσισε να επιστρέψει πίσω στην Κύπρο.
Ο Θεωρής και η Θεωρού δεν είχαν την τύχη να αποκτήσουν απογόνους.

Ο **Μιχάλης** (ο πατέρας μου) ο μεγαλύτερος γιος του Δημητρού, γεννημένος την 1η Ιανουαρίου το 1914, έμελλε να ήταν αυτός που θα σήκωνε το βάρος της οικογένειας μετά τον θάνατο του παππού Δημητρού το 1937.

Με τα μόλις είκοσι τρία χρόνια στην πλάτη του πάλευε ολημερίς ως προστάτης οικογένειας πλέον, να αναθρέψει τα τέσσερα ορφανά ανήλικα αδέλφια του.

Ακολουθώντας τα αχνάρια του πατέρα του, έδιννε (έφτιαχνε, κατασκευαζε) καρέκλες τόνενες από τους τόνους (ποκαλάμες) που μάζευε από τους ποταμούς και γύριζε τα χωριά με το ποδήλατο (το οποίο στην αρχή ενοικίαζε) αλλά και την Λευκωσία για να τις πουλήσει.

Ξεκίνησε να μαθαίνει την τέχνη της πελεκανιτζής σε μάστρο στην Λευκωσία, κάνοντας καθημερινά με το ποδήλατο το οποίο ενοικίαζε, την διαδρομή Αλάμπρας – Λευκωσίας (17 μίλια όπως χαρακτηριστικά έλεγε). Σιγά σιγά κατάφερε να αγοράσει δικό του ποδήλατο και βελτιώνοντας τις γνώσεις του στο επάγγελμα, κατάφερε να προσληφθεί πλέον ως εξειδικευμένος πελεκάνος σε άλλο μάστρο με καλύτερο μισθό. Τότε ενοικίασε δωμάτιο και παρέμεινε στην Λευκωσία γλυτώνοντας το καθημερινό πήγαινε έλα στο χωριό.

Λόγω των υποχρεώσεων που είχε έναντι των αδελφιών του, άργησε να παντρευτεί. Παντρεύτηκε τελικά σε ηλικία 30 χρόνων το 1944 με την Ελέγκω (Ελένη) Χαριλάου (Χαριλλή) από το Δάλι, την μητέρα μου (γεννηθείσα στις 28 Οκτωβρίου του 1928).

Σε ηλικία 16 χρόνων η Μητέρα μου αποκτά το πρώτο της παιδί την **Κούλλα (Κυριακή)**. Ακολουθεί δύο χρόνια μετά ο **Δημήτρης**, η **Χαρίκλεια**, η **Κλειώ** και ο **Αντρέας** το 1952.

Αρχές του 1952 μεταφέρει την οικογένεια του από το Δάλι όπου έμεναν στην Λευκωσία, ενοικιάζοντας ένα σπίτι στον Τακτακαλά (περιοχή Μεττέσση) έτσι μπορούσε πλέον να τους βλέπει καθημερινά και όχι μόνο μια φορά την εβδομάδα. Σιγά

σιγά καταφέρνει να φτιάξει το δικό του σπίτι στην περιοχή πίσω από το ξενοδοχείο Hilton. Στις 9 Μαΐου το 1964, η μητέρα μου φέρνει στον κόσμο εμένα, τον Χάρη.

Μιχάλης και Ελέγκω Παστελλοπούλου

Η **Κούλλα** παντρεύτηκε με τον Αντωνάκη Νεοφύτου και απέκτησε μαζί του δύο κόρες, την Γεωργία και την Μαριλένα. Από την Μαριλένα γεννήθηκε ο Αντώνης.

Ο **Δημήτρης** παντρεύτηκε την Σωτηρούλα και απέκτησαν μαζί δύο κόρες, την Μαριλένα και την Πόπη (Πηνελόπη). Για κάποια χρόνια ο Δημήτρης εργάστηκε ως Πελεκάνος συνεχίζοντας την εργασία του πατέρα μου στο μαγαζί που έφτιαξε από το 1950. Ακολούθως εργάστηκε σε διάφορα πόστα ως επί το πλείστο στο εξωτερικό, σε παρόμοιας φύσης εργασία.

Μέχρι που έφυγε από την ζωή ο Δημήτρης κατοικούσε στην Λευκωσία. Η μεγάλη κόρη του Δημήτρη η Μαριλένα, παντρεύτηκε με τον Παναγιώτη Σιδηρόπουλο από την Ελλάδα και απέκτησε μαζί του δύο κόρες, την Άννα και την Δήμητρα. Η Πόπη παντρεμένη με τον Αντώνη απέκτησε δύο παιδιά, τον Μάριο και τον Λεόντιο.

Η **Χαρίκλεια** παντρεύτηκε με τον Κώστα Σταματάρη (Κωστάκη) από τον Πρόδρομο και απέκτησαν μαζί δύο γιούς, τον Μιχάλη και τον Γιάννη που είναι παντρεμένος με την Μαρία. Από τον Γιάννη και την Μαρία γεννήθηκε ο Κωνσταντίνος και ο Ιάκωβος. Ο Μιχάλης, παντρεύτηκε με την Έλενα και απόκτησε μια κόρη την Αθηνά. Για αρκετά χρόνια η Χαρίκλεια και ο Κώστας έμεναν στην Λευκωσία μέχρι που αποφάσισαν να επιστρέψουν στις ρίζες του πατέρα μου στην Αλάμπρα.

Λόγω του Κωστάκη, πηγαίναμε αρκετές φορές τον χρόνο στον Πρόδρομο και μάλιστα σε εποχές συγκομιδής των περίφημων Προδρομήτικων Πετροκέρασων. Θυμάμαι πώς έκοβαν ένα γερό κλαρί από κάποιο δέντρο και το καθάριζαν από τα παρακλάδια αφήνοντας μόνο ένα να εξέχει. Το γυρνούσαν ανάποδα για να έχει αντίσταση και περνούσαν υπομονετικά πάνω σε αυτό τα κεράσια τοποθετώντας τα ανά δύο, ένα διπλό από την μια πλευρά, ένα διπλό από την άλλη μέχρι πάνω. Εντυπωσιακό πραγματικά για ένα παιδί της πόλης!

Άλλο που μου έκανε εντύπωση τότε ήταν πώς το πόσιμο νερό έπρεπε να το φέρουν μέσα σε κανάτα (κούζα) από το «βρυσί» (κεντρική βρύση λίγο πιο πέρα από την εκκλησία του χωριού). Το 1973 το καλοκαίρι αν και μόνο εννέα χρόνων τότε, πέρασα αρκετές μέρες στο χωριό μαθαίνοντας απ΄ έξω το κάθε πέτρινο στενό δρομάκι και την κάθε άγρια Βαβατσινιά (βατομουριά) του χωριού. Όταν τελικά έφτασε η ώρα να επιστρέψω στην Λευκωσία, με φόρτωσαν στο λεωφορείο της «γραμμής» και δια μέσου Μόρφου κατέληξα στην Λευκωσία. Πραγματικά

αξέχαστη εμπειρία το μοναχικό, έστω και σύντομο αυτό ταξίδι για ένα εννιάχρονο!

Θυμάμαι ακόμα τον Κωστάκη με το κατσαριδάκι του 60 να μας παίρνει εκδρομές για μπάνιο στην Κερύνεια μέσω της Μύρτου. Σε κάποια από τις εκδρομές αυτές ήταν μαζί μας και η θεία Άννα που είχε έρθει για διακοπές από την Αγγλία. Εκεί που κάναμε το μπάνιο μας, προσπάθησα να δείξω στην θεία πώς ήξερα να κολυμπώ με αποτέλεσμα να την παρασύρω στα βαθειά. Η θεία δεν ήξερε κολύμπι και εάν δεν βρισκότανε κοντά ο Κωστάκης θα πνιγότανε. Κάθε φορά που την συναντούσα το θυμότανε και μου το έλεγε.

Η **Κλειώ** Παντρεύτηκε τον Τάκη (Χριστάκη) Χριστοφή από την Αγλαντζιά και απόκτησαν μαζί δύο κόρες, την Ελένη και την Γιόλα (Γεωργία). Η Γιόλα είναι παντρεμένη με τον Παναγιώτη από την βόρεια Ελλάδα και διαμένει μόνιμα στην Λευκωσία. Στην Λευκωσία επίσης διαμένει όλα αυτά τα χρόνια και η Κλειώ.

Ο **Αντρέας** παντρεύτηκε την Αίμιλη από την κατεχόμενη Μόρφου και απέκτησαν μαζί δύο γιούς, τον Μάριο και τον Αλέξη. Ο Μάριος παντρεύτηκε με την Έβελιν και απέκτησε μαζί της δύο κόρες, την Αιμιλιάνα και την Ελένη. Μόνιμη κατοικία τους η Λευκωσία.

Ο Αντρέας ασχολήθηκε επαγγελματικά με τον ασφαλιστικό τομέα στον οποίο διέπρεψε. Διάδοχος και αντικαταστάτης του μετά την αφυπηρέτηση αναμένεται να είναι ο μικρός γιός του Αλέξης. Ζούνε στην Λευκωσία.

Το μικρότερο παιδί της οικογένειας με διαφορά δώδεκα χρόνια από τον μεγαλύτερο μου αδερφό Αντρέα έμελλε να είμαι εγώ, ο **Χάρης (Χαρίλαος) Παστελλόπουλος,** γενημένος την 9η Μαΐου 1964. Παντρεμένος από το 1986 με την λατρεμένη μου Στάλω Μιχαήλ που μου χάρισε δύο υπέροχους γιούς, τον Νικόλα «Νικολίνος» το 1990 και τον Αντώνη «Αντωνέλλος» το 1992. Εργαζόμουνα μέχρι το 2013 στην Λαϊκή Τράπεζα την οποία εγκατέλειψα πρόωρα λόγω του τότε «κουρέματος» και την διάλυση της τράπεζας αλλά και λόγων υγείας. Σήμερα κατοικούμε στον Λυκαβητό, Λευκωσία.

Ο Νικόλας μετά που αναχώρησε από την Κύπρο το 2011 για σπουδές στην Σκωτία δεν επέστρεψε πίσω. Μετά από το πανεπιστήμιο στο Dundee μετακόμισε στο Λονδίνο όπου ζει και εργάζεται συγκατοικώντας με την υπέροχη μας Maja.

Τον Αντώνη τον βρίσκουν τα γραφόμενα μου στην Κύπρο μετά από δύο πτυχία, το πρώτο στην Γλασκώβη και το δεύτερο στο Άμστερνταμ, να εργάζεται για την ολοκλήρωση του P.H.D. στο Warwick University.

Χάρης, Αντώνης, Στάλω και Νικόλας Παστελλόπουλος

Σε ηλικία τριάντα έξι χρόνων, ο πατέρας μου καταφέρνει επιτέλους να φτιάξει την δική του επαγγελματική στέγη. Ενοικιάζει το 1950 εντός των τειχών της παλιάς Λευκωσίας ένα περιβόλι από τις Τουρκοκύπριες Πεμπέ Χασάν και Ζουριέ Ζασσάν και αφού παίρνει την άδεια τους, κτίζει την πρώτη παράγκα για τις ξυλουργικές του εργασίες.

Το 1961 ενοικιάζει από την Πεμπέ Χουσεΐν (Τουρκοκύπρια) την διπλανή από το περιβόλι αυλή και ανεγείρει υποστατικά που μετενοικιάζει σε τρίτα πρόσωπα.

Τέλη της δεκαετίας του εξήντα αγοράζει οικόπεδο στην οδό Καρκαβίτσα Νο. 9 στην Λευκωσία και χτίζει εκεί το δικό του σπίτι. Καταφέρνει μέσα από δύσκολες συνθήκες να επιβιώσει και να αποκαταστήσει τα παιδιά του, μέχρι που φεύγει από την ζωή νικημένος από την επάρατη νόσο σε ηλικία εβδομήντα επτά χρόνων το 1991. Η μητέρα μου μας εγκαταλείπει και αυτή στις 6 Μαρτίου του 2000 σε ηλικία εβδομήντα δύο χρονών.

Με τον πατέρα μου
Μιχάλη Δ. Παστελλόπουλο

<u>Το επίθετο</u>

Εξ όσον γνωρίζω, γύρω στο 1947 με 1948 το επίθετο του πατέρα μου δεν ήταν Παστελλόπουλος. Μια μέρα ο πατέρας μου από μόνος του, άρχισε να μου διηγείται κάτι για την αλλαγή του επιθέτου. Τον επισκέφτηκε μου είπε ο θείος ο Νίκος, γιός του Ηλία Παστελλόπουλου. Ο Νίκος του εκμυστηρεύτηκε ότι θα άλλαζε το επίθετο του σε Παστελλόπουλος και ότι τον συμβούλευσε να πράξει και αυτός το ίδιο.
-Μιχάλη μου είπε: Αν δεν θες να έχεις προβλήματα, άλλαξε το και εσύ σε Παστελλόπουλος και δεν πρόκειται να σε ενοχλήσουν.

Εκεί τελείωσε και η διήγηση. Συζήτηση δεν το λες γιατί πολύ δύσκολα έβγαζες κουβέντα από τον πατέρα μου. Πώς; γιατί; Τί σήμαινε η παρότρυνση αυτή ποτέ δεν έμαθα από πρώτο χέρι. Μετά όταν μεγάλωσα αρκετά συνειδητοποίησα ότι ίσως το έκανε για να προστατεύσει την οικογένεια του, ίσως για άλλους λόγους, ποτέ δεν θα ξέρω με σιγουριά. Δεν ήταν ανακατεμένος στην πολιτική και σπάνια εκφραζόταν σε θέματα πολιτικής ακόμα και στο οικογενειακό περιβάλλον.

Σκαλίζοντας την πολιτική κατάσταση της εποχής μόνο υποθέσεις μπορώ να κάνω αν και μια εκδοχή ίσως να ήταν η σχέση των πολιτικών «τάσεων» της πλειοψηφίας των κατοίκων της Αλάμπρας, σε σχέση με την πολιτική κατάσταση, την θέση των «δεξιών» και την θέση της Εκκλησίας την περίοδο εκείνη. Την τότε εποχή αλλά και τις μετέπειτα δεκαετίες η συντριπτική πλειοψηφία των χωριανών υποστήριζε το κουμμουνιστικό

κόμμα. Ο θείος Νίκος ανέκαθεν δεξιός ίσως να προσπάθησε να προλάβει κάποιες «καταστάσεις».

Μετά από κάποια χρόνια (με τον Απελευθερωτικό Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α.) ή αλλαγή του επιθέτου ήρθε και έδεσε από μόνη της, χωρίς να είχε επιδιωχθεί ή προβλεφθεί. Με τον Θείο Νίκο στην Ε.Ο.Κ.Α. και με το ίδιο επίθετο δύσκολα θα μπορούσε να «ενοχλήσει» κάποιος την οικογένεια.

Η **Θανασού** παντρεύτηκε τον Αλέξανδρο Μιχαήλ γέννημα θρέμα της Σιάς. Έφυγε από την Αλάμπρα και μετακόμισε μαζί με τον άντρα της στην Σιά όπου πέρασε όλη της την ζωή.

Απέκτησε μαζί με τον Αλέξανδρο δύο κόρες, την Λούλλα, που παντρεύτηκε τον Νίκο και την Μαρούλλα που παντρεύτηκε με τον Χρυσόστομο.

Ο **Χρίστος**, ο δεύτερος άντρας της οικογένειας του παππού Δημητρού, σε ηλικία τριάντα τεσσάρων χρόνων αποφασίζει μαζί με τον φίλο του Κώστα Μαραγκό από τον Καραβά να μεταναστεύσει στην Αυστραλία για μια καλύτερη ζωή.

Έτσι το 1952 τον βρίσκει να ταξιδεύει προς την Αυστραλία μη γνωρίζοντας αν θα επέστρεφε ποτέ πίσω στην Κύπρο.
Αφού ο Χρίστος και ο Κώστας κατάφεραν να βρουν δουλειά στην Αυστραλία, λαμβάνει μία μέρα ο Κώστας ένα γράμμα από την αδερφή του την Νίκη η οποία ζούσε τότε στον Καραβά.

Μαζί με το γράμμα και μία φωτογραφία της Νίκης. Με το που την είδε ο Χρίστος την ερωτεύεται και αμέσως αποφασίζει να στείλει στον πατέρα της γράμμα και να του ζητάει να την στείλει στην Αυστραλία. Αναφέρει πώς είναι καλοί φίλοι με τον Κώστα και πώς και ο Κώστας συμφωνεί.

Ο Κώστας την ίδια περίπου περίοδο, αποφάσισε και έστειλε και αυτός ένα γράμμα στην Κύπρο και ζητούσε από ένα άλλο πατέρα να στείλει την κόρη του στην Αυστραλία, τον πατέρα της μέλλουσας γυναίκας του.

Αφού οι δύο κοπέλες τα βρήκαν με τους δικούς τους, άρχισε το μεγάλο ταξίδι που λίγο έλειψε να στοιχίσει την ζωή στην Νίκη λόγω βαριάς αρρώστιας κατά την διάρκεια της παραμονής της στο καράβι. Τελικά μετά από περισσότερο από ένα μήνα, οι δύο κοπέλες καταφέρνουν να φτάσουν στην μακρινή Αυστραλία που έμελλε να ήταν για αυτές η επόμενη τους πατρίδα.

Ο Χρίστος και η Νίκη παντρεύτηκαν το 1953 ή 1954 και από τότε ζούσαν μαζί στο Άδελαιδ της Αυστραλίας. Απέκτησαν μαζί δύο κόρες, την Μαίρη και την Κούλλα. Σύμφωνα με την θεία Άννα, η Κούλλα παντρεύτηκε με Ροδίτη και περιστασιακά την επισκεπτόταν στο Λονδίνο λόγω της εργασίας του συζύγου.

Ο Χρίστος και η Νίκη Επισκεφτήκαν για μία και μοναδική φορά την Κύπρο τον Μάιο του 1982 όπου είχα την τύχη να τους γνωρίσω. Η μεγάλη κόρη του Χρίστου η Μαίρη, είχε επισκεφθεί την Κύπρο λίγα χρόνια προηγουμένως.

Ο Χρίστος δεν κράτησε το επίθετο του πατέρα του όπως ο αδερφός του Μιχάλης. Αντί αυτού, πήρε για επίθετο το όνομα του πατέρα του του Δημητρού και το έκανε Δημητρίου.

Η **Ελένη** παντρεύτηκε σε ηλικία είκοσι έξι χρονών, στις 24 Σεπτεμβρίου 1950 με τον Λοΐζο Σοφοκλέους από την Αλάμπρα.

Ο Λοΐζος, σκαρπάρης στο επάγγελμα, αποφασίζει το 1950 να ασχοληθεί με την πελεκανιτζήν. Το 1957 πρόβλημα με το στομάχι του τον βρίσκει στην Ελλάδα για επέμβαση που δεν μπορούσε τότε να πραγματοποιηθεί στην Κύπρο.

Το 1958 αρχίζει να εργάζεται στην Κόκα Κόλα και νυχτοξημερώνεται προσπαθώντας να βγάλει τα προς το ζην. Το 1959 λόγω καλύτερου μεροκάματου επιστρέφει στην πελεκανιτζήν, άσχετα αν ό γιατρός του συνέστησε να αποφύγει αυτό το επάγγελμα λόγω της σκόνης που θα ανάπνεε και θα του δημιουργούσε περισσότερο πρόβλημα στο πρόβλημα που είδη είχε με το στομάχι του.

Το 1962 αλλάζει μάστρο και συνεχίζει την πελεκανιτζήν στο χωριό Γερόλακκος μέχρι το 1963 όπου κόβει το χέρι του σε ατύχημα που είχε με ένα από τα μηχανήματα της δουλειάς. Οι δικοινοτικές ταραχές του 1963 τον βρίσκουν άνεργο λόγω του ατυχήματος αυτού. Αφού έγινε καλά, ανοίγει καθαριστήριο στον Άγιο Δομέτιο. Δίπλα του, όλα αυτά τα χρόνια και μέχρι το 1988 που έφυγε από την ζωή νικημένος από την επάρατη νόσο, η Ελένη.

Απέκτησαν μαζί τρία παιδιά. Την Κούλλα, που παντρεύτηκε με τον Αντρέα Χρίστου, τον Αντρέα, που παντρεύτηκε με την Ντανιέλλα και την Δήμητρα, που παντρεύτηκε με τον Αντρέα Σκορδή.

Η Κούλλα απέκτησε δύο γιούς και μία κόρη, τον Γιάννο, τον Λοίζο και την Νικολέττα.
Ο Αντρέας απέκτησε δύο κόρες, την Νικολέττα και την Ελένη.

Η Δήμητρα απέκτησε τον Σάββα, την Λουίζα και την Ελένη.

Αν και ογδόντα και πλέον χρόνων η θεία Ελένη στις διηγήσεις τις αυτές, είχε πλήρη διαύγεια πνεύματος. Ήταν υπομονετική και προσπάθησε να με βοηθήσει δίνοντας μου αρκετές χρήσιμες και δυσεύρετες πληροφορίες.

Ο **Ηλίας**, ο μικρότερος από τους άντρες της οικογένειας του παππού Δημητρού ήταν μόλις πέντε χρονών όταν έχασε την μητέρα του.

Τον επισκέπτομαι μαζί με τον αδελφό μου Ανδρέα το καλοκαίρι του 2005 στο πατρικό της θείας Ευθυμίας στην Αλάμπρα. Η θεία μας φτιάχνει καφέ και ο θείος μέσα στην εμφανή ηρεμία που τον διακατέχει, αρχίζει να αφηγείται διάφορες ιστορίες των παιδικών του χρόνων χαϊδεύοντας κατά διαστήματα μια μικρή ουλή στο πιγούνι του.
«Την ουλή αυτή θείε θυμάσαι πώς την απέχτησες», τον ρωτάω.
«Αν θυμούμαι, καλώ εν αθυμούμαι» μου απαντά αμέσως.
«Ήμουν περίπου 4 με 5 χρονών τζιέ είπαν μου να πάω να φωνάξω του πατέρα μου που τον καφενέ του Σαββή, τον δεύτερο

πιο παλιό καφενέ στο χωρκό. Έχλιασα τζιέ χτύπησα πάνω σε κάτι τσιακκίλες, αθημούμαι το ως σήμερα. Ο πιο παλιός καφενές εν ο καφενές του Μουχτάρη κάτω που το δίπατο», συμπληρώνει.

Στην ηλικία των δέκα χρόνων αρχίζει να μαθαίνει Πελεκανιτζήν δίπλα στον πατέρα μου. Γυρνάνε με τον πατέρα μου τα περίχωρα μαζεύοντας ποκαλάμες και τα υπόλοιπα υλικά για τις καρέκλες και σιγά σιγά μαθαίνει να φτιάχνει μαζί του τόνενες καρέκλες δημιουργώντας δικές του μόλες. Θυμάται τον εαυτό του στην Αραδίππου και την Αθηαίνου καβαλλιτζιεμένος πας το χτηνό (γαϊδούρι) να διαφημίζει την πραμάτεια του. Ακόμα θυμάται πώς σε μια περίπτωση, κουβαλώντας τις καρέκλες με το γαϊδούρι εκοράτζιησεν (όπως χαρακτηριστικά αναφέρει), η καρέκλα πάνω στην αντρουκλιάν τζιε έσπασε. Για επιδιόρθωση τότε έπρεπε να πάει στον Λυθροδόντα όπου υπήρχαν οι πρώτες ύλες.

Στην ηλικία των 14 με 15 χρόνων εργάστηκε ως Ταμαντζής (ισιώματα των παγκέτων σε κατασκευή νέων δημοσίων δρόμων). Στα16 του πάει να μάθει τέχνη (πελεκανιτζήν) στο μαγαζί του Μιχάλη Παστελλόπουλου και Ανδρέα Κλαγκίδη στην περβόλα του μαύρου, δίπλα από την παλιά ηλεκτρική (εντός των τειχών). Μετά από δύο χρόνια θυμάται την μεγάλη πυρκαγιά που έκαψε κυριολεχτικά όλο το εργοστάσιο και το κτήριο της Ηλεκτρικής και την αδυναμία της Ηλεκτρικής να παρέχει ρεύμα στους κατοίκους της Λευκωσίας για αρκετούς μήνες. Τότε αποφάσισαν και έφεραν γεννήτρια από τα κοκκινοχώρια για να μπορέσουν να λειτουργήσουν την Πλάνια και το Πριόνι του μαγαζιού. Θυμάται ακόμα πώς παράγγειλαν Ξυχοντριστήρα από τον Σολωμονίδη και πώς την παρέλαβαν μετά από δύο χρόνια.

Το 1958 αρραβωνιάζεται και στις 24 Σεπτεμβρίου του 1959 παντρεύεται με την Ευθυμία Βασιλείου από την Αλάμπρα και αποκτούν το πρώτο τους παιδί, τον Δημήτρη (Άκη).

Στο δεύτερο παιδί που απόκτησαν η μοίρα έμελε να τους παίξει σκληρό παιχνίδι. Από τα λεγόμενα της θείας Ευθυμίας το αγόρι, ο Βάσος (Βασίλης), όταν γεννήθηκε ήταν ένα καθόλα υγιέστατο παιδί. Στο Νοσοκομείο και ενώ το βρέφος ήταν μόνο δυόμισι μηνών χορηγήθηκε σε αυτό εμβόλιο κατά της διφθερίτιδας με αποτέλεσμα να υπάρξουν επιπλοκές που θα σημάδευαν την μετέπειτα ζωή του Βάσου, παραμένοντας για την υπόλοιπη του ζωή κωφάλαλος.

Το 1965 ο Ηλίας αποφασίζει να δοκιμάσει την τύχη του στην Αγγλία. Για ένα περίπου χρόνο εργάζεται στο Λονδίνο προσπαθώντας να δημιουργήσει τις συνθήκες για να μπορέσει να φέρει κοντά του την Ευθυμία μαζί με τα παιδιά. Τελικά το 1966 όλη η οικογένεια μεταναστεύει στο Λονδίνο αναζητώντας μια καλύτερη ζωή. Ο Ηλίας δούλευε πελεκάνος και η Ευθυμία έραβε στο σπίτι για να μπορούν να τα βγάζουν πέρα.

Θεραπεία στο πρόβλημα του Βάσου δεν βρέθηκε, αλλά βρέθηκε η κατάλληλη υποδομή που θα μπορούσε να βοηθήσει τον Βάσο στο να κάνει μια φυσιολογική ζωή, κάτι που στην Κύπρο με τα τότε δεδομένα ήταν αδύνατο.

Έτσι ο Ηλίας έγινε το τρίτο μέλος της οικογένειας που μετανάστευσε στο εξωτερικό.

Όπως ο Χρίστος, έτσι και ο Ηλίας δεν κράτησε το επίθετο του πατέρα του του Δημητρού. Πήρε το όνομα του πατέρα του και το χρησιμοποίησε ως επίθετο κάνοντας το Δημητρίου.

Ο μεγάλος γιος του Ηλία ο Δημήτρης (Άκης), είναι σήμερα παντρεμένος με την Λύν (Αγγλίδα) και έχουν αποκτήσει μαζί την Μαρία το 1988 και τον Αλέξανδρο το 1992. Ο Δημήτρης (Άκης) εγκαταστάθηκε στην Κύπρο για περίπου μια δεκαετία αλλά στο τέλος επέστρεψε και πάλι πίσω στην Αγγλία με την οικογένεια του.

Μέχρι που έφυγε από την ζωή ο Ηλίας, (ο Ηλίας, η Ευθυμία και ο Βάσος) ζούσαν στο Λονδίνο. Επισκέπτονταν σχεδόν κάθε χρόνο την Κύπρο για διακοπές και έμεναν στο πατρικό της θείας στην Αλάμπρα.

Η **Άννα**, η μικρότερη από τα παιδιά του παππού του Δημητρού, έχασε την μητέρα της σε ηλικία μικρότερη των δύο χρονών και μεγάλωσε μαζί με τα αδέλφια της.

Δούλευε στην Κύπρο μέχρι τα είκοσι πέντε της χρόνια ριπουγκιάζοντας παπούτσια. (Μακενίστρα στην μηχανή).

Υποκινουμένη από την αδερφή της την Θεωρού, μεταναστεύει στο Λονδίνο γύρω στο 1960 και μένει μαζί τους στο ίδιο σπίτι. Έτσι γίνεται το τέταρτο μέλος της οικογένειας που μεταναστεύει στο εξωτερικό.

Βρίσκει παρόμοιας φύσης δουλειά στο Λονδίνο και αρχίζει να γίνεται σιγά σιγά ανεξάρτητη. Όταν το εργοστάσιο που δουλεύει

αναγκάζεται να κλείσει, δεν το βάζει κάτω και βρίσκει αλλού δουλειά ως ράφτενα.

Γνωρίζεται με Κύπριο στο Λονδίνο, «αρραβωνιάζεται», όσον μπορώ να καταλάβω τι θα σήμαινε αρραβώνας εκείνη την εποχή, αλλά η σχέση δεν προχωρεί.

Από τότε αφιερώνεται στην δουλειά της κάνοντας σποραδικά διακοπές στην Κύπρο. Εξακολουθεί να μένει στο Λονδίνο με προβλήματα υγείας μόνη της, έχοντας συμπαραστάτη της τον αδελφό της Ηλία από το 1987, χρονιά που η Θεωρού εγκατέλειψε την Αγγλία και επέστρεψε στην Κύπρο.

Η γιαγιά Κακουλλού απεβίωσε το 1937 αφήνοντας πίσω της τον Παππού με έξι ανήλικα παιδιά. Την Σαββού 22 χρονών, τον Μιχάλη 18, την Θανασού 16, τον Χρίστο 14, την Θεωρού 11, την Ελένη 8, τον Ηλία 5, και την Άννα μόλις στα 2.

Ο παππούς Δημητρός απεβίωσε σε ηλικία πενήντα χρόνων στις 24/01/1942, αφήνοντας πίσω του τέσσερα ανήλικα παιδιά. Την Θεωρού 16 χρόνων, την Ελένη 13 χρόνων, τον Ηλία 10 χρόνων και την Άννα 7 χρόνων.

Ο παππούς ο Δημητρός, από τα τότε λεγόμενα του πατέρα μου, όταν κατά καιρούς τον έπειθα να μιλήσει (δεν του πολυάρεσε να μιλά για την ζωή του και τις κακουχίες και δυσκολίες που πέρασε), διέθετε αρκετή ακίνητη περιουσία. Το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας αυτής, μετά τον θάνατο του παππού κατασχέθηκε από την εκκλησία του χωριού, ή οποία τον είχε δανείσει κάποια χρήματα. (Για ένα πιάτο φαΐ, όπως

χαρακτηριστικά ανάφερε και ο θείος ο Γιώρκος για τον δικό του πατέρα). Ο πατέρας μου ζήτησε να τον αφήσουν να δουλέψει για να ξοφλήσει το χρέος αλλά από τα λεγόμενα του πατέρα μου φαίνεται ότι του το είχαν αρνηθεί.

«Αδικήσαν τα ορφανά», αυτές είναι οι λέξεις που αντηχούν στα αυτιά μου κάθε φορά που σκέφτομαι τις στιγμές εκείνες που προσπάθησα να πάρω κάτι από το στόμα του για αυτό το θέμα. Τον έβλεπα δεκαετίες μετά, με τα μάτια βουρκωμένα από το παράπονο να μην μπορεί να ξεχάσει την αδικία που έγινε εις βάρος των αδερφιών του μετά τον θάνατο του παππού.

Επιθυμία του ήταν μετά που θα έφευγε από την ζωή, να ενταφιαστεί στο κοιμητήριο του χωριού του που τόσο πολύ αγαπούσε. Σήμερα αναπαύεται εκεί μαζί με την μητέρα μου που ήταν στο πλευρό του τα περισσότερα χρόνια της ζωής του.

Ο **Ηλίας**, ο μικρότερος από όλα τα αδέρφια γιος του Μιχαήλη Παστελλά και αδερφός του παππού μου του Δημητρού, έζησε τα περισσότερα χρόνια της ζωής του στο χωριό Λεύκα.

Ερωτευμένος, παντρεύεται με την Μαρία την μαμμού την Λευκάτισαν που είχε χωρίσει από τον άντρα της. Η Μαρία είχε αποκτήσει μία κόρη από τον προηγούμενο της γάμο την Ελλού, που παντρεύτηκε με τον Ηράκλη και ζούσαν στην Λεμεσό.

Έτσι ο Ηλίας μετά τον γάμο του μετακόμισε στην Λεύκα. Άνοιξε ταβέρνα στην οποία δούλευαν από το πρωί μέχρι το βράδι με την Μαρία και ταυτόχρονα ενοικίαζε υποστατικά στους

μεταλλωρύχους που εργάζονταν στην περιοχή, μιας και στην Λεύκα την εποχή εκείνη υπήρχε μεταλλείο χαλκού.

Αρκετοί από τους εργάτες που φιλοξενούσε ο Ηλίας την εποχή των μεταλλευμάτων ήταν από την Αλάμπρα. Ως συνήθως έμεναν κοντά του προσωρινά μέχρι που έβρισκαν κάποιο μονιμότερο τόπο διαμονής μαζί με άλλους μεταλλωρύχους.

Το υποστατικό εκτός από ταβέρνα λειτουργούσε και ως μαϊρκό (μαγέρικο) έχοντας μόνιμο προσωπικό να βοηθά τον Ηλία στα φαγητά και στις άλλες δουλειές. Στα παιδικά μου χρόνια δεν μου δόθηκε ποτέ η ευκαιρία να επισκεφτώ και να δω από κοντά το χωριό και αυτό γιατί από το 1963 το χωριό είχε γίνει Τουρκοκυπριακός θύλακας. Μετά που άνοιξαν τα οδοφράγματα (2004) αναζήτησα το μαϊρκό του παππού Ηλία. Οδηγώντας από την Λευκωσία στην Λεύκα και με συνοδηγό τον αδελφό μου Δημήτρη έμαθα πώς αυτό το υποστατικό που για χρόνια φιλοξενούσε τον παππού τον Ηλία υπάρχει. Το βρήκαμε να στέκει εκεί μισοσυντηρημένο ώστε να θυμίζει στους παλιούς αλλά και στους νέους κάποιες άλλες εποχές. Ανεβαίνοντας με το αυτοκίνητο τον λόφο του χωριού, συναντήσαμε ακόμα τις μικρές μισοκατεστραμμένες καλύβες που άλλοτε φιλοξενούσαν τους περισσότερους μεταλλωρύχους της περιοχής. Σήμερα δεν υπάρχουν πια, τις έχουν κατεδαφίσει.

Η σύζυγος του Ηλία, μαμμού (μαία) στο επάγγελμα, πρόσφερε τις υπηρεσίες της όποτε κρινόταν αναγκαίο εξασφαλίζοντας το κάτι επιπρόσθετο για την επιβίωση εκείνης και της οικογένειας της στα δύσκολα εκείνα χρόνια.

Σε κάποιο στάδιο της ζωής της όπως φάνηκε από τις πληροφορίες που έφθασαν κοντά μου, άφησε τον Ηλία έφυγε από την Λεύκα και εγκαταστάθηκε για δύο με τρία χρόνια μόνη της στην Αλάμπρα.

Γύρω στα τέλη του 1963 λόγω των δικοινοτικών ταραχών, ο Ηλίας και η Μαρία αναγκάζονται να αφήσουν την περιουσία τους στους Τουρκοκύπριους και να κατέβουν στο Καραβοστάσι. Εκεί ανοίγουν και πάλι ταβέρνα προσπαθώντας να κάνουν μια καινούργια αρχή.

Το 1985 φεύγει από την ζωή ο Ηλίας και έξι μήνες αργότερα τον ακολουθεί η Μαρία.

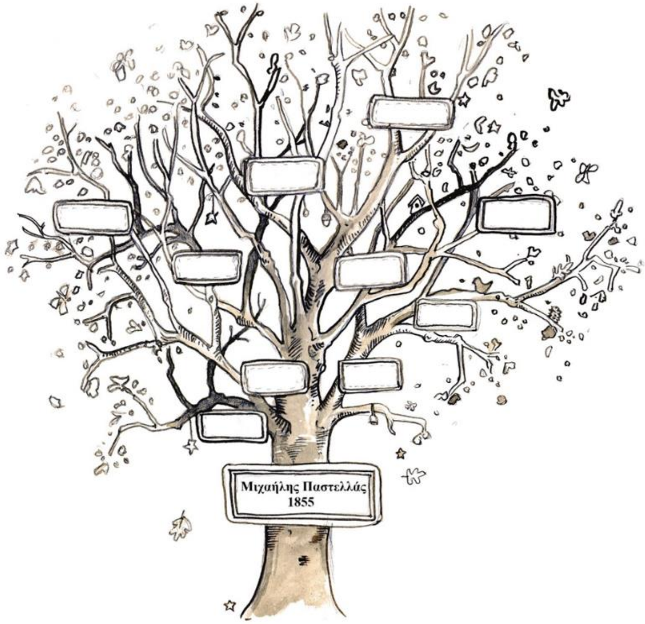
Ο **Ηλίας** και η **Μαρία** απέκτησαν τρεις γιούς, τον Αντρέα, τον Μιχάλη (Μίκη) και τον Νίκο. Τον Αντρέα τον συνάντησα αρκετές φορές στο παρελθόν, εύθυμος άνθρωπος, καλλιεργημένος, εργαζόταν τότε στο American Heart institute στην Λευκωσία. Κάτοικος Αγγλίας για αρκετά χρόνια, παντρεύτηκε και απέκτησε ένα γιό.

Ο Μιχάλης (Μίκης), μετανάστευσε στην Αγγλία όπου διατηρούσε εστιατόριο. Παντρεύτηκε και απέκτησε και αυτός ένα γιό.

Ο Νίκος ήταν ο μοναδικός από τα τρία αδέρφια που έμεινε στην Κύπρο. Αγωνιστής της Ε.Ο.Κ.Α. στον Απελευθερωτικό Αγώνα και του εφεδρικού επι εποχής Μακαρίου «φυγάδευσε τον Μακάριο από το προεδρικό το 1974 κατά την διάρκεια του πραξικοπήματος». Παντρεμένος με την Δώρα, διέπρεψε στην

Εθνική Φρουρά και αφυπηρέτησε με τον βαθμό του Αντιστράτηγου εν αποστρατεία. Το Νίκο τον γνώρισα στην εφηβεία μου και κράτησα την σχέση αρκετά χρόνια.

Ο Νίκος απέκτησε ένα γιο, τον Μιχάλη (Άκη) και δύο κόρες τις οποίες δεν είχα την τύχη να γνωρίσω. Ο Μιχάλης (Άκης) απέκτησε ένα γιο τον Νίκο (Νικόλαος). Τον μικρό τον είχα δει μία και μόνο φορά όταν επισκέφτηκε το κατάστημα της τράπεζας στην οποία εργαζόμουν τότε. Είχε κοντοσταθεί και έμεινε να κοιτάζει με αμηχανία την μικρή ταμπελίτσα στο γραφείο με το ονοματεπώνυμο μου.

Η **Χριστινού**, κόρη του Μιχαήλη Παστελλά και αδερφή του παππού μου του Δημητρού, δεύτερο παιδί της οικογένειας, παντρεύτηκε με τον Παντελή Γεωργίου (Παντελούι) (γεννηθείς το 1892) από την Αλάμπρα και απέκτησαν μαζί πέντε παιδιά.

Τον **Γιώρκο**, την **Κακουλλού**, τον **Μιχάλη**, τον **Πετρή** και τελευταία την **Ελένη**. (Ελένη του Παντελή όπως ήταν γνωστή στην Αλάμπρα).

Στην αρχή ο Παντελής (Παντελούι) ήταν γεωργός, όταν όμως του πούλησαν τα περισσότερα χωράφια οι δανειστές του για ένα πιάτο φαΐ, αποφάσισε να δοκιμάσει την τύχη του ως πράχτης. Αγόραζε και μεταπουλούσε οτιδήποτε είχε ζήτηση ή οτιδήποτε νόμιζε πως θα του άφηνε κέρδος. Πουλιά (όρνιθες), αυγά, σταφίδες, χαλούμια κ.λ.π.

Στην αρχή, πουλούσε τα εμπορεύματα του στα Λύμπια, Αθηαίνου, Σιά και Πέρα Χωριό, αλλά το 1923 αποφάσισε να δοκιμάσει την τύχη του στην Λεμεσό. Φόρτωσε λοιπόν στον γάιδαρο δύο κοφίνια αυγά και έφυγε πεζός για την Λεμεσό. Αφού έκανε σταθμό στην Καλαβασό, η επόμενη μέρα τον βρήκε στις γειτονιές της Λεμεσού να διαφημίζει τα αυγά του. Αγόραζε τα αυγά ένα σελίνι την δωδεκάδα και τα πουλούσε εφτά, έξι ή ακόμα και πέντε αυγά στο σελίνι. Δεν άφηνε πελάτη να πάει χαμένος. Έτσι, μετά από τρεις μέρες επέστρεψε στην Αλάμπρα χαρούμενος για την επιτυχία του. Έξι σελίνια κέρδος σε τρεις ημέρες δουλειάς εκείνη την εποχή ήταν πολύ μεγάλο κέρδος.

Βρίσκοντας πώς με αυτό τον τρόπο μπορούσε να ζήσει την οικογένεια του, καθιέρωσε τις πωλήσεις στην Λεμεσό και παράλληλα όταν πουλούσε την πραμάτεια του, κατέβαινε μέχρι

το Κτήμα και τα γύρω χωριά ιδίως στη Χλώρακα και έφερνε μαζί του Σσιρούθκια (γουρουνάκια) όπου τα πουλούσε κυρίως στους Βαρβαρίτες αλλά και στα γύρω χωριά.

Την τότε εποχή υπήρχαν οι εταιρίες της Κόμερ, Κέμ και Σολομωνίδη, όπου μπορούσε κάποιος να μεταφέρει τα γουρούνια με αυτοκίνητο στην Αλάμπρα. Τα γουρούνια μεταφέρονταν μέσα στις κουκκουφκιές (καλάμια μπλεγμένα σαν κλουβιά) και στοίχιζε περίπου ένα σελίνι για το κάθε γουρούνι.

Ο **Γιώρκος (Γιώργος Γεωργίου)** (Γνωστός στην οικογένεια ως ο θειος ο Γιώρκος), το πρώτο παιδί της Χριστινούς και του Παντελή (Παντελούι) γεννήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1915.

Το 1924 τον βρίσκει να μαθαίνει την τέχνη του μαραγκού στα Λεύκαρα υπό την καθοδήγηση δύο μαστόρων από την Περιστερονοπηγή, που ήταν παντρεμένοι στα Λεύκαρα και διατηρούσαν μαγαζί στο χωριό. Στα τέσσερα χρόνια που έμεινε μαζί τους, εκτός από την τέχνη του μαραγκού, έμαθε να φτιάχνει και έπιπλα κάτι που θα τον βοηθούσε στην μετέπειτα ζωή του.

Τέσσερα χρόνια μετά, το 1928, αρχίζει να εργάζεται ως Μαραγκός στον Χ΄ Νικολή Εγκωμίτη στην Λευκωσία και το 1932 σε Μάστορα πίσω από τα εργοστάσια του Χ΄Κυριάκου (τέρμα Λήδρας). Έμενε στην Λευκωσία και έπαιρνε μεροκάματο μισό σελίνι την ημέρα έχοντας την υποχρέωση του ενοικίου και του φαγητού. Ενδεικτικά αναφέρω πως το «μπούκωμα» την εποχή εκείνη στοίχιζε ένα γρόσι ενώ τα υποστατικά που έμεναν οι εργάτες ήταν γεμάτα «κορκούς» ψύλλους.

Το 1935 αποφασίζει να εργαστεί στα μεταλλεία στο Μαυροβούνι κοντά στο χωριό Λεύκα. Στην αρχή φιλοξενήθηκε στο σπίτι του Ηλία του Παστελλά αδελφού της μητέρας του αλλά κατόπιν ενοικίασε σπίτι μαζί με άλλους μεταλλωρύχους.

Μετά από οκτώ μήνες βρίσκει δουλειά στα υπό έρευνα μεταλλεία του Μαθιάτη. Λόγω της πείρας που είχε και λόγω της τέχνης του Μαραγκού και του Επιπλοποιού, εξασφαλίζει μισθό τριπλάσιο από το κανονικό. Καθημερινά περπατά την απόσταση Αλάμπρα – Μαθιάτη και καταφέρνει να φυλάξει μέχρι το 1940 επτά ολόκληρες λίρες σε λογαριασμό στην τράπεζα.

Το 1940 σταματάει από τον Μαθιάτη και ασχολείται με διάφορες δουλειές ενώ ταυτόχρονα παρακινούμενος από τον πατέρα του, αρχίζει να φυτεύει ελιές σε κάποιο από τα χωράφια του Παντελή (Παντελούι) που είχε σωθεί από τους δανειστές.

Περισσότερες από διακόσιες ελιές φύτεψε με δικά του έξοδα στο χωράφι του πατέρα του, πιστεύοντας όπως του είχαν υποσχεθεί, πως σε κάποιο στάδιο της ζωής του θα γινόταν δικό του.

Το 1946 σε ηλικία τριάντα ενός ετών παντρεύεται με την Αγγελική του Σημεού του Πλάτου από την Αλάμπρα και αρχίζει να εργάζεται ως πελεκάνος στην Λευκωσία.

Ξεκινά σιγά σιγά το δικό του πελεκανιό και τελικά κατασταλάζει το 1963 σε μαγαζί δίπλα από το σημερινό παλιό Δημαρχείο στην εντός των τειχών Λευκωσία, μέχρι το 1980 όπου βγαίνει σε σύνταξη.

Κάτι χαρακτηριστικό που θυμάται από την νεαρή του ηλικία, είναι όταν κατέβαιναν στο χωριό καλόγεροι από το Σταυροβούνι για Ζήθκια (ζητιανιά). Οι οικογένειες στην Αλάμπρα ήταν πάρα πολύ φτωχές και τις περισσότερες φορές δεν είχαν ούτε οι ίδιοι να φάνε. Παρόλα αυτά, προσέφεραν από το υστέρημα τους (σιτάρι ως επί το πλείστον) γιατί ήταν θρήσκοι και ήθελαν να βοηθήσουν και να στηρίξουν την Εκκλησία.

Όπως συνεχίζει να διηγείται θείος Γιώρκος, όταν πέρασαν τα χρόνια και η Εκκλησία αλλά ειδικά η περιοχή του Σταυροβουνιού απέκτησε την οικονομική της ανεξαρτησία με την στήριξη των γύρω χωριών δια μέσου των χρόνων, κανένας από αυτούς τους καλόγερους που ζητιάνευαν τα προηγούμενα χρόνια δεν φάνηκε ξανά στο χωριό. Κανένας από αυτούς δεν γύρισε πίσω να βοηθήσει έστω και μία από τις πάμφτωχες οικογένειες των χωριών αυτών, που στερούσαν το φαΐ από τα ίδια τα παιδιά τους για να το προσφέρουν στους καλόγερους. Αυτό το παράπονο μετέφερε με πικρία ο θείος και εκπλαγήκα από την επιμονή του στο να το μεταφέρω στο χαρτί.

Ο Γιώρκος, ήταν ένα από τα ιδρυτικά μέλη της Συνεργατικής Πιστωτικής Εταιρίας Αλάμπρας (1945). Διετέλεσε Πρόεδρος για δεκατέσσερα χρόνια και Γραμματέας για άλλα δώδεκα, με μισθό δύο λίρες τον μήνα.

Με την Αγγελική απέκτησε πέντε παιδιά.

Το 1947 την **Μαργαρίτα,** το 1949 την **Αννούλα,** το 1950 τον **Παντελή**, το 1952 την **Θεοδώρα (Δώρα)** το 1954 την **Χριστίνα** και τελευταίο τον **Σίμο** το 1957.

Η Μαργαρίτα παντρεύτηκε με τον Λοίζο Τσαγγαρίδη (Τέως Μουχτάρη της Αλάμπρας). Απόκτησαν μαζί δύο παιδιά, τον Γιώργο και τον Μιχάλη.

Η Αννούλα και ο Παντελής γεννηθήκαν με πρόβλημα υγείας και παρέμειναν στο πατρικό του πατέρα τους στην Αλάμπρα.

Η Θεοδώρα παντρεύτηκε με τον Αλέκο Συμεωνίδη από τα Πέρα ορεινής. Απέκτησε μαζί του δύο γιούς, τον Νίκο και τον Χρίστο.

Η μικρότερη κόρη του Γιώρκου και της Αγγελικής η Χριστίνα, παντρεύτηκε με τον Άθω Νικηφόρου από την Λάπηθο και κατοίκησαν στην Αλάμπρα. Απέκτησαν μαζί πέντε παιδιά, την Αγγέλα, τον Κώστα, τον Γιώργο, τον Μάριο και την Μαρίνα.

Ο Σίμος παντρεύτηκε με την Αστέρω και απέκτησαν μαζί την Αγγελική, τον Ζήνωνα και την Δανάη.

Η **Ελένη**, το μικρότερο παιδί της Χριστινούς και του Παντελή (Παντελούι) γεννήθηκε γύρω στο 1923. Ελένη του Παντελή όπως χαρακτηριστικά την ξέρανε όλοι στο χωριό. Η Ελένη σε νεαρή ηλικία μετέβηκε και εγκαταστάθηκε στο σπίτι της «θείας» Άννας (κόρη της Μορφίας) στην Λεμεσό για να διδαχτεί την τέχνη της ράφτενας. Της αγόρασε μηχανή ο πατέρας της και εκεί αφού έμαθε την τέχνη γύρισε στο χωριό και άνοιξε ένα μικρό μαγαζάκι (ραφείο) στην παλιά Λευκωσία από όπου έραβε κατόπιν παραγγελίας ως συνήθως γυναικεία φορέματα, φούστες και ταγιέρ.

Μικρός όταν κατά καιρούς επισκεπτόμουνα το χωριό με τον πατέρα μου, πάντα έπρεπε να κάνω την βόλτα μου από την Ελένη του Παντελή. Ακόμα κι όταν ήμουνα στο δημοτικό, με έχαναν ξαφνικά και ήξεραν ότι θα με έβρισκαν στην Ελένη. Η Ελένη πρωτοστατούσε σε διάφορες εκδηλώσεις του χωριού με πρώτη και καλύτερη τον χορό του καππαρκού. Δραστήρια, ευχάριστη προσωπικότητα, κοινωνική μα πάνω απ' όλα ευθύς χαρακτήρας. Την θυμάμαι ακριβώς όπως ήταν, χαρούμενη, γελαστή και φιλόξενη.

Η Ελένη δεν παντρεύτηκε και δεν άφησε απογόνους.
Ο **Μιχάλης**, παιδί της Χριστινούς και του Παντελή (Παντελούι) γεννήθηκε γύρω στο 1925. «δέκα χρόνια μιτσότερος» κατά τα λεγόμενα του θείου. Παντρεύτηκε με την Ανδρομάχη Γεωργίου από την Αλάμπρα με την οποία απέκτησε τέσσερα παιδιά.
Τον **Παντελή,** την **Χριστίνα,** τον **Γιώργο** και τον **Αντρίκκο (Ανδρέα).**

Ο Παντελής απέκτησε δύο κόρες.

Η Χριστίνα παντρεύτηκε με τον Πανίκκο και απέκτησαν μαζί δύο γιούς και μία κόρη.

Ο Γιώργος παντρεύτηκε και απέκτησε ένα γιο τον Μάριο.

Ο Αντρίκκος (Ανδρέας) παντρεύτηκε στην Δευτερά και έχει δύο παιδιά.

Ο **Πετρής (Πέτρος)** παιδί της Χριστινούς και του Παντελή (Παντελούι) γεννήθηκε γύρω στο 1927. Παντρεύτηκε με την Καλλούν (Καλλιόπη) την Παφιτούν από την Δρούσια όπως ήταν γνωστή στο χωριό και απέκτησαν μαζί έξι παιδιά.
Την **Χριστίνα**, την **Αναστασία (Σούλα)**, τον **Παντελή**, τον **Ανδρέα (Αντρίκκος)**, τον **Γιώργο** και τον **Ναθαναήλ (Άθως)**.

Η Χριστίνα παντρεύτηκε με τον Χαράλαμπο (Πάμπο) Χαραλάμπους και απέκτησε μαζί του δύο κόρες, την Καλλιόπη και την Αντωνία (Τόνια).

Η Καλλιόπη παντρεύτηκε με τον Κώστα Τσιάρτα και απέκτησαν μαζί τον Ανδρέα, την Χριστίνα και τον Χαράλαμπο.
Η Αναστασία (Σούλα) παντρεύτηκε τον Γιάννη από την Ελλάδα.

Ο Παντελής παντρεύτηκε με την Αντρούλλα από το Παλαίκυθρο και απέκτησαν μαζί δύο κόρες, την Στάλω και την Κάλια (Καλλιόπη). Η Στάλω παντρεύτηκε με τον Μάριο και απέκτησαν μαζί την Αντριάνα. Η Κάλια (Καλλιόπη) παντρεύτηκε με τον Τάσο και απέκτησαν μαζί τρείς κόρες, την Παντέλια, την Δέσποινα και την Ανδριανή.

Ο Ανδρέας (Αντρίκκος) παντρεύτηκε με την Μαρία από τον Άγιο Ανδρόνικο και απέκτησαν μαζί ένα γιο τον Πέτρο.

Ο Γιώργος παρέμεινε ελεύθερος.

Ο Ναθαναήλ (Άθως) παντρεύτηκε με την Ρούλα από την Ελλάδα και απέκτησε μαζί της τον Πέτρο, την Ελένη και την Δέσποινα.

Η **Κακουλλού**, παιδί της Χριστινούς και του Παντελή (Παντελούι) γεννήθηκε το 1923. Παντρεύτηκε με τον Νεόφυτο Λοΐζου Τσαγγαρίδη και απέκτησε μαζί του τρείς κόρες. Την **Χριστίνα,** την **Ελένη (Νίτσα)** και την **Αντρούλλα**.

Η **Χριστίνα** παντρεύτηκε με τον Πολύκαρπο Κωνσταντίνου από την Αλάμπρα και απέκτησαν μαζί τρία παιδιά. Την Κούλα, την Μάρω και τον Νεόφυτο.

Η Κούλα παντρεύτηκε με τον Μιχάλη από τον Λυθροδόντα και απέκτησαν μαζί την Βασιλεία.

Η Μάρω παντρεύτηκε με τον Χριστάκη από την Λεμύθου και απέκτησαν μαζί τον Πολύκαρπο και τον Ντίνο.

Ο Νεόφυτος παντρεύτηκε στην Λευκωσία και απέκτησε τρείς γιούς, τον Πολύκαρπο, τον Νίκο και τον Άννινο.

Η **Ελένη (Νίτσα)** παντρεύτηκε με τον Γιώργο (Γιώρκο) Σκήκα από το Πέρα Χωρίο και απέκτησαν μαζί δύο γιούς και μία κόρη. Τον Θεοδωράκη (Θεόδωρος), τον Νεόφυτο και την Ηλιάνα.

Ο Θεοδωράκης (Θεόδωρος) απέκτησε ένα παιδί και ο Νεόφυτος δύο.

Η **Αντρούλλα** απέκτησε ένα παιδί τον Σπύρο. Ο Σπύρος παντρεύτηκε με την Άντρη από την Πλατανιστάσα και απέκτησαν μαζί δύο γιούς, τον Σωτήρη και τον Ιγνάτιο.

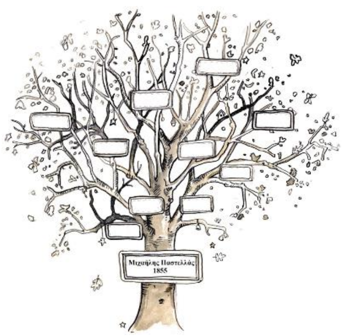
Το τρίτο στην σειρά παιδί του προπάππου μου Μιχαήλη ήταν η **Σταυρού η Φακκούσιενα**. Το Φακκούσιενα το κόλλησε από τον γάμο που σύναψε με τον Κυριάκο Φακκούσιη από την Αλάμπρα και έτσι την ήξεραν οι περισσότεροι χωριανοί.

Η Σταυρού απέκτησε με τον Κυριάκο τρία παιδιά, την **Μαρία**, την **Κλεόπη** και τον **Γιωρκή**.

Η Μαρία παντρεύτηκε με τον Μιχάλη Βιολάρη από την Αλάμπρα και απέκτησε τρία παιδιά, την Κούλα, την Σταυρούλα και τον Χρυσόστομο. Ο Μιχάλης Βιολάρης διατηρούσε καφενέ δίπλα από το ραφείο της Ελένης του Παντελή στην παλιά Λευκωσία.

Η Κλεόπη παντρεύτηκε με τον Κώστα Ευαγόρου ράφτη από την Μια Μηλιά και απέκτησε μαζί του δύο παιδιά, τον Νίκο και την Κούλα.

Ο Γιωρκής παντρεύτηκε με την Χριστίνα από το Έξω Μετόχι και απέκτησε μαζί της ένα γιο τον Νίκο και μία κόρη την Κούλα. Ζει μόνιμα στην Αγγλία.

Με την δεύτερη του γυναίκα την **Μορφία** όπως είχα αναφέρει στην αρχή, ο προπάππος Μιχαήλης Παστελλάς απέκτησε τέσσερεις κόρες σε έξι χρόνια. Την **Άννα**, την **Ευτέρπη**, την **Κακουλλού την Παστελλού** και την **Κλεόπη** που πέθανε όταν ήταν πέντε με έξι χρονών.

Λέγεται πώς ο Μιχαήλης όταν ήταν παντρεμένος με την Μορφία, έπεσε από το άλογο και λόγω της πτώσης κουτσάθηκε «εκούτσεφκεν». έζησε όλη την υπόλοιπη του ζωή με αυτό το πρόβλημα.

Άλλες διηγήσεις αναφέρουν πως έγινε κάποιο δυστύχημα με το αμάξι παρόντος του Παντελή Γεωργίου (Παντελούι), συζύγου της Χριστινούς κόρης του Μιχαήλη. Το άλογο λένε, αφήνιασε και έριξε κάτω τον Μιχαήλη περνώντας ταυτόχρονα ο τροχός του αμαξιού πάνω από την πλάτη του Παντελή (Παντελούι) που βρέθηκε μπρούμυτα στο χώμα.

Το πρόβλημα με το πόδι όμως, φαίνεται να δημιουργήθηκε αρκετά χρόνια πριν σε κάποιο από τα παραδοσιακά παιγνίδια (σκατούλικα, Λιγκρί, Καμήλα) που έπαιζαν τότε την Λαμπρή στα αλώνια. Πέφτοντας ο Μιχαήλης κάτω στο χώμα, έπεσαν αρκετά άτομα από πάνω του με αποτέλεσμα να τον καταπλακώσουν. Το πόδι του γύρισε και από την πίεση βγήκε από την θέση του με αποτέλεσμα να μείνει κουτσός την υπόλοιπη του ζωή.

Μετά που δημιουργήθηκε το πρόβλημα στο πόδι, λέγεται πώς ο Μιχαήλης είχε γίνει νευρικός και σε ένα ξέσπασμα που είχε

χτύπησε την Μορφία στο κεφάλι με αποτέλεσμα σιγά σιγά η Μορφία να αρχίσει να τυφλώνεται.

Η Μορφία είχε ένα αδερφό τον Ηράκλη, πού είχε ζήσει αρκετά χρόνια στην Αίγυπτο και είχε αποκτήσει αρκετά χρήματα. Ο Ηράκλης μετά την επιστροφή του στην Κύπρο εγκαταστάθηκε στην Λεμεσό όπου αγόρασε δύο πολύ μεγάλες εκτάσεις γης. Μετά τον θάνατο του Προπάππου Μιχαήλη, ο Ηράκλης προτείνει στην σχεδόν τυφλή Μορφία να μετακομίσει μαζί με τις κόρες της στην Λεμεσό για να τις φροντίζει. Έτσι, το 1921 η Μορφία μαζί με την Κακουλλού, την Ευτέρπη και την Άννα που ήταν μόλις δέκα χρονών, μετακομίζει στην Λεμεσό.

Δυστυχώς η μοίρα έμελε να παίξει καινούργιο παιγνίδι στην καημένη την Μορφία. Ταλαιπωρημένη από τα βάσανα της ζωής, περίμενε τις τρεις της κόρες να αποκατασταθούν με την βοήθεια του Ηράκλη όπως της είχε υποσχεθεί. Ο Ηράκλης όμως είχε αποκτήσει με άλλη γυναίκα της οποίας ο άντρας είχε πεθάνει δύο παιδιά, γεγονός το οποίο είχε κρύψει από την αδερφή του. Έτσι λίγες μέρες πριν πεθάνει, παντρεύονται με την γυναίκα αυτή με αποτέλεσμα όλη η περιουσία του να περάσει σε άλλα χέρια.

Η **Άννα**, κόρη της Μορφίας γεννημένη το 1911, παντρεύτηκε με τον Οδυσσέα, εργάτη από τον Λιμνάτη γεννημένο το 1910.

Έζησαν μαζί στην Λεμεσό και απόκτησαν τέσσερα παιδιά. Την **Διαμάντω**, την **Δήμητρα**, τον **Τάσο** και την **Κλάρα**.

Η **Διαμάντω**, γεννημένη στις 25 Μαρτίου του 1934, γνωρίζεται σε νεαρή ηλικία με τον Γιαννάκη Αγαπίου από τις Αρόδες της Πάφου σε φεστιβάλ που οργάνωσε η τότε Ανορθωτική Οργάνωση Νεολαίας (ΑΟΝ) στην Αμμόχωστο.

Αρραβωνιάζονται και φεύγουν τον Ιούνιο του 1953 λόγω των σπουδών του Γιαννάκη για το Λονδίνο, όπου παντρεύονται τον Οκτώβριο της ίδιας χρονιάς. Μένουν στο Λονδίνο μέχρι τον Δεκέμβριο του 1958 όπου επιστρέφουν και πάλι στην Λεμεσό.

Αποκτούν μαζί δύο παιδιά, τον Άγη (Αγάπιος), τον Ιανουάριο του 1959 και την Άννα τον Μάρτιο του 1961.

Ο Γιαννάκης διαπρέπει στην νομική και υπηρετεί την Κυπριακή Δημοκρατία από την θέση του Βουλευτή εκλεγμένος από το Α.Κ.Ε.Λ. στην επαρχία Λεμεσού για δέκα συνεχόμενα χρόνια.

Ο Άγης (Αγάπιος), ακολουθώντας τα αχνάρια του πατέρα του σπουδάζει νομικά και υπηρετεί και αυτός με την σειρά του την Κυπριακή Δημοκρατία από την θέση του Βουλευτή εκλεγμένος από το Α.Κ.Ε.Λ. Παντρεύεται το 1985 με την Χάρις, δικηγόρο από την Λευκωσία και αποκτούν μαζί δύο αγόρια, τον Γιάννη, και τον Λοίζο.

Η Άννα, παντρεύεται με τον Χριστάκη Γεωργιάδη το 1986 και αποκτά μαζί του ένα γιό, τον Κώστα. Η Άννα ζει και εργάζεται στην Λεμεσό.

Η **Δήμητρα**, δεύτερη κόρη της Άννας και του Οδυσσέα γεννημένη το 1937, παντρεύεται το 1955 τον Μυρτή Στυλιανού από τον Ύψωνα.

Φεύγουν και οι δύο το 1957 για σπουδές και καταλήγουν στο Λονδίνο. Μετά από περίπου έξι μήνες, ο Μυρτής καταφέρνει και παίρνει υποτροφία στην Ουγγαρία και αφού περνούν άλλοι έξι μήνες τον ακολουθεί και η Δήμητρα.

Τα επόμενα τέσσερα χρόνια τα περνάνε μαζί στην Ουγγαρία και το 1963 ξαναγυρνούν στο Λονδίνο όπου αρχίζουν να δουλεύουν σε εργοστάσιο κατασκευής φορεμάτων. Αφού αποκτούν την ανάλογη πείρα, καταφέρνουν σε λίγο χρονικό διάστημα να ανοίξουν το δικό τους εργοστάσιο. Είχα την ευκαιρία να συναντήσω την Δήμητρα μία και μοναδική φορά το 1980 στο Λονδίνο.

Ο **Τάσος** ήταν το μοναδικό αγόρι του απέκτησε η Άννα με τον Οδησσέα.

Ξεκινά τις σπουδές του στην Αγγλία και ακολούθως καταφέρνει και παίρνει υποτροφία στην Ρουμανία όπου γνωρίζεται με την Μαρινέλλα (από την Ρουμανία).

Τελειώνοντας μετά από πενταετή φοίτηση, παίρνει το δίπλωμα του Πολιτικού Μηχανικού και επιστρέφει στην Κύπρο με την Μαρινέλλα. Παντρεύονται το 1973 και αποκτούν μαζί δύο παιδιά, την Σάντρα και τον Οδυσσέα.

Εκτός από την Τεχνική Σχολή Λεμεσού ως καθηγητής, ο Τάσος εργάστηκε κατά την διάρκεια της ζωής του και στην Ξενοδοχειακή Σχολή Λεμεσού.

Σήμερα ζει στην Λεμεσό με την δεύτερη του γυναίκα την Παναγιώτα.

Η **Κλάρα**, το μικρότερο παιδί της οικογένειας, γνωρίζεται και παντρεύεται το 1964 με τον Αντρέα Θεοδοσίου από την Λεμεσό.

Τα επόμενα εφτά χρόνια τα περνάνε στην Λεμεσό μέχρι που αποφασίζουν το 1971 να πάνε στο Λονδίνο. «Εργάζονται» για αρκετά χρόνια στο εργοστάσιο της Δήμητρας και του Μυρτή μέχρι που καταφέρνουν να πάρουν νόμιμη άδεια παραμονής από τους Άγγλους.

Απόκτησαν μαζί δύο παιδιά, τον Οδυσσέα και την Άννα-Μαρία.

Η Κλάρα και ο Ανδρέας παρέμειναν μόνιμοι κάτοικοι Λονδίνου.

Αλάμπρα 2023.

Η **Ευτέρπη**, η μικρότερη κόρη του Μιχαήλη και της Μορφίας, παντρεύτηκε με τον Λεοντή από την Αλάμπρα και απόκτησε μαζί του πέντε παιδιά. Την **Χρυστάλλα,** τον **Ράκη**, τον **Κόκο**, την **Άνθη** και την **Νινόσκα**.

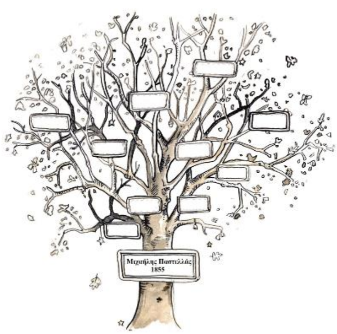
Η Χρυστάλλα, παντρεύτηκε με τον Χρηστάκη Μάρκου από την Αγία Φύλα και απέκτησε μαζί του δύο παιδιά. Τον Άκη (Αγάπιο) και την Βάνια.

Ο Ράκης παντρεύτηκε με Κύπρια του Λονδίνου την Χέλεν από την Ορά και απέκτησαν μαζί δύο παιδιά, ένα γιό και μία κόρη, την Νινόσκα. Η Νινόσκα παντρεύτηκε και απέκτησε ένα γιό και μία κόρη.

Κόκος παντρεύτηκε με την Νίνα από χωριό της Λεμεσού και απέκτησε δύο γιούς.

Η Ανθή παντρεύτηκε με τον Ανδρέα.

Η Νινόσκα όσο γράφονται αυτά δεν είχε παντρευτεί.

Η **Κακουλλού ή Παστελλού** κόρη του Μιχαήλη και της Μορφίας παντρεύτηκε με τον Σταυρή τον Αλαμπρίτη και απέκτησε τρείς γιούς, τον **Μιχάλη**, τον **Χαμπή (Χαράλαμπος)** και τον **Ηλία**.

Έμεναν στον Άη Νικόλα στην Λεμεσό σε σχέση με τις άλλες δύο αδερφές την Άννα και Ευτέρπη που έμεναν μόνο σε απόσταση 100 μέτρα μακριά η μία από την άλλη.

Ο Μιχάλης…….παντρεύτηκε…

Ο Χαμπής (Χαράλαμπος) παντρεύτηκε με την Κούλλα από την Λεμεσό και απόκτησαν μαζί τρία παιδιά, δύο γιούς και μία κόρη.

Ο Ηλίας παντρεύτηκε και απέκτησε δύο γιούς και μια κόρη.

Όλα τα παιδιά της Κακουλλούς ζούνε στην Λεμεσό.

Χρονολογία	Κάτοικοι
1881	196
1891	184
1901	238
1911	258
1921	294
1931	315
1946	416
1960	546
1973	615
1976	722
1982	726
1992	994
2001	1140

Κάτοικοι του
Χωριού Αλάμπρα
ανά χρονολογία

Το D.N.A.

Τον Αύγουστο του 2019 θέλοντας να φτάσω ακόμα ένα βήμα παραπέρα αποφάσισα να κάνω D.N.A. test μέσω κάποιου project του National Geographic και μιας εταιρίας στην Αμερική που ειδικεύεται σε αυτά, της Helix. Όποιο και να ήταν το αποτέλεσμα θα ήταν σίγουρα ενδιαφέρον. Τα αποτελέσματα του δικού μου D.N.A. test έδειξαν μία ανάμικτη καταγωγή με τα πιο κάτω γεωγραφικά δεδομένα.

Asia Minor (σύνορα Τουρκίας, Αζερμπαϊτζάν και Αρμενίας) 63%
West Mediterranean (Δυτική Μεσόγειος, νότια Γαλλία) 14%
Italy & Southern Europe (Ιταλία και νότια Ευρώπη) 14%
Southwest Asia / Persian Gulf (Νοτιοανατολική Ασία / Περσικός Κόλπος) 8%

Τα αποτελέσματα πάνε κάποιες χιλιάδες χρόνια πίσω και η έκθεση (report) συγκρίνει μεταξύ τους πάνω από ένα εκατομμύριο δείγματα.

